

වානේ හා ඇමරිකානු සඳහා තීරුබදු පනවමින් ඇමරිකාවේ ට්‍රම්ප් ආන්ඩුව ගෝලීය වෙළඳ යුද්ධය දෙසට ලොකු පියවරක් තබයි

US imposes steel and aluminium tariffs Trump administration takes major step toward global trade war

නික් බිම්ස් විසිනි
2018 ජූනි 1

1962 ඇමරිකානු නීතියකට අනුව යමින් "ජාතික ආරක්ෂාව" පිලිබඳ කාරනය මුල්කරගෙන ට්‍රම්ප් පාලනය, යුරෝපීය සංගමය (යුසං), මෙක්සිකෝව හා කැනඩාවෙන් නිර්යාත කරන වානේ හා ඇමරිකානු සඳහා තීරුබදු පනවීම ක්‍රියාත්මක කරන බව පවසන අතර එය, 1930 ගනන් සිතියට නංවන වෙළඳ යුද්ධයේ අවදානම මතු කරයි.

තීරුබදු පලමුවෙන් නිවේදනය කලේ මාර්තු මාසයේදීය. යුසං බදු පනවීම ස්ථිර ලෙස නතර කර ගනීමට වැයම් කරන අතර මෙක්සිකෝව හා කැනඩාව ඇමරිකාව සමග උතුරු ඇමරිකානු නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම (නැඟ්ටා) යලි කෙටුම්පත් කිරීම ගැන සාකච්ඡා කිරීමත් හමුවේ එය කල් දමන ලදී. යුසං, කැනඩාව හා මෙක්සිකෝව ඇමරිකාවේ වානේ ආනයනයන්ගෙන් සියයට 40ට පමණ වග කියයි.

බදු ක්‍රියාවලිය පෙරට ගෙන යන බව නිවේදනය කරමින් වානිජ්‍ය ලේකම් විල්බර් රොස් පැවසුවේ, නැඟ්ටා සාකච්ඡා කල් දැමීමට තවදුරටත් ඉඩ දෙන තරම් දුර ගියේ නැති බවය.

යුරෝපය සමග සාකච්ඡා, කිසිවක් විසඳුවේ නැත. යුසං පැවසුවේ, ඇමරිකාව තීරුබදු තර්ජනය ඉවත් කරන්නේ නම් පමණක් තමන් ඇමරිකාව සමග වෙළඳාම පිලිබඳව "එකගත්වයකට" සුදානම් බවය. *ෆිනැන්ෂල් ටයිම්ස්* වාර්තාවකට අනුව වොෂින්ටනය, මේ ප්‍රවිෂ්ටය ප්‍රතික්ෂේප කලේය. පලදායී නොවනු ඇති සාකච්ඡාවන්ට එලඹීම සඳහා ඇමරිකාව සිය "ලොකු මිටිය" අත්හල යුතු බව යුසං කියන බව ඇමරිකාව පවසා ඇති බව එහි සඳහන්වේ.

යුසං ක්ෂණික ප්‍රතිප්‍රහාරාත්මක පියවර ගන්නා බව පවසයි. බදු පනවීම සඳහා යුරෝ බිලියන 2.8ක් වන, බර්බන් මද්‍යසාරවල සිට යතුරුපැදි දක්වා වන ඇමරිකානු භාණ්ඩ ලැයිස්තුවක් ඔවුන් පිලියෙල කර තිබේ.

ඇමරිකානු භාණ්ඩ ගනනාවකට තමන් තීරුබදු පනවන බව මෙක්සිකෝව කියා සිටින අතර කැනඩාවේ ආන්ඩුව, ඩොලර් බිලියන 12.8ක අගයකින් යුත් ඇමරිකානු වානේ සඳහා බදු පනවීමට තර්ජනය කර ඇත.

තීරනය යුක්තිසහගත කිරීම සඳහා "ජාතික ආරක්ෂාව" ඉදිරියට ගැනීම කැනඩා අගමැති ජස්ටින්

ට්‍රැඩෝගේ හෙලා දැකීමට ලක් විය. කැනඩාව වසර 150ක් තිස්සේ ඇමරිකාවේ මිතුරෙක් ලෙස සිටිමින් "නෝමන්ඩ් වෙරලේ සිට ඇග්ගනිස්ටාන කඳුකරය දක්වා සටන් කර ඇත." කැනඩාව ඇමරිකාවේ ජාතික ආරක්ෂාවට තර්ජනයක් බව පැවසීම "සිතාගත නොහැකි" දෙයකි.

"මෙම බදු කැනේඩියානු-එක්සත් ජනපද දේශසීමාව දෙපසෙහිම කර්මාන්ත හා කම්කරුවන්ට හානිකරය. එමගින්, උතුරු ඇමරිකානු වානේ ලෝකය පුරා වඩාත් තරගකාරී බවට පත්කර තිබෙන සැපයුම් මාර්ග කඩාකප්පල් කරනු ලබන" බව අගමැති පැවසීය. "සමහර අවස්ථාවල යලත් ප්‍රකෘති සිහිය ඇතිකරගන්නා" නමුත් දැනට එවැන්නක් ගැන සලකනු කෙරෙන්නේ ඉතා අල්ප ලෙසිනි.

පුලුල් වශයෙන් බලාපොරොත්තුවූ නිවේදනය නිකුත් කිරීමට කලින් පුන්ස මුදල් ඇමති බෘනෝ ලේ මාර්, රොස් සමග පැවති කථාබහෙන් පසුව අනතුරු ඇඟවා තිබුණේ, යුසංට ඇමරිකාව සමග "වෙළඳ යුද්ධයකට එලඹෙනවා" හැර වෙනත් විකල්පයක් නැතැයි යනුවෙනි. "යුරෝපයට එරෙහිව ආක්‍රමනකාරී කටයුතු සිදුකරන්නේ නම්, යුරෝපයට ප්‍රතික්‍රියා නොකර සිටිය නොහැකි බව අපගේ එක්සත් ජනපද මිතුරන් දැනගත යුතුව ඇත."

යුරෝපීය කොමිසමේ සභාපති ජින් ක්ලෙඩ් ජුන්කර්, ඇමරිකානු නිෂ්පාදන ගනනාවකට තීරුබදු පනවීමේ සැලසුම ක්‍රියාවට නගනු ඇති බව පැවසීය. "මෙය ලෝක වෙළඳාමට අශුභ දිනයකි. ලෝක වෙළඳාම කරා පැමිණි කල එක් රටක් හිතු මතේට සීමාවන් පනවීම කිසිසේත් පිලිගත නොහැක්කකි" යයි ඔහු පැවසීය.

ආර්ථික සහයෝගිතාව හා සංවර්ධනය පිලිබඳ සංවිධානයේ වාර්ෂික වෙළඳ සංසදයේදී 30දා කථා කල පුන්ස ජනාධිපති එමැනුවෙල් මැක්‍රොන්, ඇමරිකාවෙන් හා අනෙකුත් ප්‍රධාන ජාතීන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේ, ට්‍රම්ප් ආන්ඩුවේ දෝෂ දර්ශනයට ලක්ව ඇති ලෝක වෙළඳ සංවිධානය, "පරිවර්තනය කරන සැලැස්මක්" සකසාගන්නා ලෙසය.

අවසානයේදී දෙවන ලෝක යුද්ධයට මග පෑදූ, මහා අවපාතය ගැඹුරු කිරීමෙහිලා ඇමරිකාවේ තීරුබදු පනවීම ප්‍රමුඛ ක්‍රියාකලාපයක් ඉටු කල, 1930 ගනන්වල අත්දැකීම් ගැන ඔහු සඳහන් කලේය. "අපට අද දිනයේ නින්දෙන් ඇවිදින්නන් විය නොහැකිය. යමෙකු මෙම දුෂ්කෘතියට ලාභ ජාතිකවාදී ප්‍රතිචාර දැක්විය නොයුතුය. මක්නිසා ද යත්, එවන් ප්‍රතිචාර අර්බුදය හා ලෝක

අසමතුලිතතා ගැඹුරු කරන බැවින්ය.”

මෙම අනතුරු ඇඟවීම් හා අවසන් මොහොතේ කරන ලද ආයාචන ට්‍රම්ප් ආණ්ඩුවට නම් බිහිරි අලින්ට විනා වැඩිමක් විය.

නිවේදනය නිකුත්වීමට ආසන්නව තිබියදී ජර්මානු වාන්සලර් ඇන්ජිලා මර්කෙල්ගේ අන්තර් අන්ලාන්තික් සහයෝගිතාවේ සම්බන්ධීකරණ නිලධාරියා වන පීටර් බේයර්, ඇමරිකානු පියවරේ දිගුකාලීන වැදගත්කම පෙන්වා දුන්නේය. “අන්තර් අන්ලාන්තික් සම්බන්ධතාවන්හි ද...තත්වය පිලිබඳ ගුරුත්වාකර්ශනයේ ද ප්‍රගාස වෙනසක් ඇතිව තිබෙන බව දැන් යුරෝපය වටහා ගත යුතුය.”

එවැනිම අදහස් ලක්සම්බර්ගයේ විදේශ ඇමති ජින් ඇසන්හෝල් ද ඉදිරිපත් කර ඇත. “යුරෝපය ලෝක පර්යාය වෙනස්කිරීමට සූදානම් නැත. අපි හැමවිටම ඇමරිකාව සමග එක්ව නිදහස් වෙළඳාමට මනාප වුනෙමු. දැන් අප සිටින්නේ මුලුමනින්ම වෙනස්වුන විත්‍රපටියකය.”

යුරෝපීය ප්‍රතික්‍රියා ගලා එන්නේ, ඩොලර් බිලියන ගනනක වෙළඳාමට බලපාන තීරුබදු පැනවීම, තවත් භානිකර පියවරයන්හි ආරම්භය පමණක් වන බවට ඇති වැටහීමෙනි.

ඇමරිකානු මෙහෙයුම සිදුවන්නේ, එරට 2015 ඉරාන න්‍යෂ්ටික ගිවිසුමෙන් ඉවත්වීමෙන් ද ඇමරිකානු තහංචි උල්ලංඝනය කරමින් යුරෝපීය සමාගම් ටෙහෙරානය සමග සිය වෙළඳ සම්බන්ධකම් පවත්වාගෙන යාම ඇමරිකාව නොඉවසනු ඇති බවට රාජ්‍ය ලේකම් මයික් පොම්පියෝ විසින් කරන ලද අනතුරු ඇඟවීම් වලින් ද පසුවය.

ඇමරිකාව මේ ක්ෂේත්‍රයේ දැවැන්ත බලයක් සතුව සිටී. මක්නිසා ද යත්, ඇමරිකානු වෙළඳපොළේ වැදගත්කම ද ලෝකයේ ප්‍රධාන මුදල ලෙස ඩොලරයට හිමිව ඇති භූමිකාව ද නිසාය. එමගින් ඇමරිකාවට, සිය නියෝග නොපිලිපදින සමාගම් මත විනාශකාරී තහංචි පැනවීමේ හැකියාව ලබාදෙයි.

ඊට අමතරව ට්‍රම්ප් පාලනය, යුරෝපීය මෝටර් රථ කර්මාන්තය මත ද තීරුබදු පනවන බවට තර්ජනය කර ඇත. පසුගිය මාසයේදී ධවල මන්දිරය, වානේ හා ඇලුමිනියම් මත බදු පැනවීමට යොදාගත් “ජාතික ආරක්ෂාව” පිලිබඳ රෙගුලාසිය යටතේ පරීක්ෂනයක් දියත් කලේය. ගිනන්ජල් ටයිම්ස්හි උපුටා දැක්වූ එක් විශ්ලේෂකයෙක් අනතුරු ඇඟවා ඇත්තේ, ජර්මන් මෝටර් රථ සඳහා ට්‍රම්ප් තර්ජනය කර ඇති සියයට 25 ක බදු පැනවුවහොත්, කිසිදු ජර්මානු වාහනයක් ලාභදායක ලෙස අලෙවි කල නොහැකි වන අතර එය “ජර්මානු-ඇමරිකා වෙළඳ සම්බන්ධතාවන්හි අවසානය වනු ඇති” බවයි.

ඇමරිකානු ව්‍යාපාරික කවයන්හි ප්‍රතික්‍රියාව රිනාත්මක විය. ඩව් ජෝන්ස් දර්ශකය 31දා ඒකක 250න් පහත වැටුණි. ආනයනික ඇලුමිනියම් හා වානේ පාවිච්චිය මත වාරුවී සිටින පාරිභෝගිකයින්ට තීරු බදු බෙහෙවින්

භානිකර ලෙස බලපානු ඇති බවටත්, ගෝලීය සැපයුම් මාර්ග කඩාකප්පල් වනු ඇති බවටත් කනස්සල්ල පලවේ.

නැග්ටාවෙන් ඉවත්වීමේ හැකියාවද ඇතුළු ආණ්ඩුවේ වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති, ඇමරිකාවේ ආර්ථික වර්ධනය අඩපන කල හැකි බවටත් මිලියන 2.6 ක රැකියාවන්ට තර්ජනයක් වනු ඇති බවටත් ඇමරිකාවේ වානිජ්‍ය මන්ලය බිය පල කරයි.

ව්‍යාපාරික ලෝකයේ පොදු මනෝ ගතිය වන ස්වභාවික ජීවිතයට පියවරයන්ට සහාය පලවීමකි. විශේෂයෙන්ම එරට අධි තාක්ෂනික සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය පෝෂනය කිරීමේ පියවරයන්ට එරෙහිවය. එසේ වන්නේ බීජිනය ඇමරිකාවේ බුද්ධිමය දේපොල “සොරාගන්නා” බවට පලවන චෝදනා මධ්‍යයේය. එහෙත් ඇමරිකාවේ සහවරයින්ට එරෙහිව තීරුබදු පැනවීමේ පිලිවෙත, බීජිනයට එරෙහි හවුලක් ගොඩනැගීමට බාධාවක් යයි කනස්සල්ලක් ද පවතී.

බදු සඳහා ප්‍රධාන කොටම සහයෝගය පල වන්නේ වානේ කර්මාන්තයෙනි. ඊට වැඩිපුරම සහාය දක්වන්නේ වෘත්තීය සමිතිය. ඇමරිකානු යකඩ හා වානේ සම්මේලනයේ සභාපති ටොම් ගිබ්සන්, “අපගේ ජාතික හා ආර්ථික ආරක්ෂාව සඳහා මූලික වන ඇමරිකානු වානේ ක්ෂේත්‍රය ශක්තිමත් කිරීම” සහතික කිරීම වෙනුවෙන් ට්‍රම්ප්ට තුනි පුද කලේය.

තීරු බද්ද, ඇලුමිනියම් බදුනකට සතයක් තරම් සොවිවමකින් ද සමස්ත ආර්ථිකයට සියයට එකක් තරම් “ඉතා සුලු ප්‍රමාණයකින් ද” පමණක් බලපානු ඇතැයි පවසමින් රොස් විවේචන පසෙක දැමීය.

කෙසේ වෙතත්, තවත් පියවර සූදානම් කෙරෙමින් තිබෙන තතු යටතේ තීරුබදු, ඒවායේ ක්ෂනික බලපෑමට වඩා බොහෝ දුර යන ඇඟවුම් ගැබ්කර ගනී. 1930 ගනන්වල ව්‍යසනයෙන් පසුව ඇමරිකාව ප්‍රධාන ක්‍රියාකලාපයක් ඉටුකරමින් ගොඩනගන ලද පශ්චාත් යුද්ධ සමස්ත පද්ධතියම කැඩී බිඳෙමින් ඇති බවට වැඩෙන පිලිගැනීමක් ඇත.

තීරුබදු “බිහිරි” යයි හෙලා දකින රිපබ්ලිකානු සෙනෙට් සභික බෙන් සෙසි පිලිබිඹු කරන්නේ, එම පියවර සැබෑ ඉලක්කය මගහැර යන බවට වන, ඇමරිකානු දේශපාලන සංස්ථාපිතයේ සැලකිය යුතු කොටසකගේ අදහසය. “යුරෝපය, කැනඩාව හා මෙක්සිකෝව විනය නොවේ. සතුරාට සලකන ආකාරටම මිතුරාට ද සැලකීමට ඔබට නොහැකිය. අපි මීට පෙර ද මේ මාවතේ ගමන්කර ඇත්තෙමු. පූර්ණ ආරක්ෂණවාදය ඔස්සේ ඇමරිකාව මහා අවපාතයේදී බොහෝ දුර ගියේය. යලිත් ඇමරිකාව ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත්කිරීමේ අර්ථය යලි වතාවක් 1929 ඇමරිකාව බිහිකිරීම නොවිය යුතු” යයි ඔහු පැවසීය.

කෙසේ හෝ සෙසි හා අනෙකුත් අය විනයට එරෙහිව “තෝරාගත්” වෙළඳ යුද්ධයකට මනාප වුව ද ගෝලීය ආර්ථිකයේ ඒකාග්‍රිත ස්වභාවය නිසා එවන් ක්‍රියාමාර්ගවල පවා ප්‍රතිවිපාක ව්‍යසනකාරී වනු ඇත.